

Asia: VN/17538/2021

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi polttoturpeen turvavarastoista ja siihen liittyvästä valtioneuvoston asetuksesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kiitos pyynnöstä lausua valmisteilla olevasta esityksestä

Polttoturpeen turvavarastoinnin korvauksen nosto tulee olla tilapäinen toimi

Suomen luonnonsuojeluliitto pitää hallituksen tavoitetta vähintään puolittaa turpeen energiakäyttö vuoteen 2030 mennessä riittämättömänä. Turpeen käytöstä on luovuttava mahdollisimman pian korkeiden päästöjen vuoksi. IPCC:n raportin mukaan 1,5 asteen polulla pysyminen edellyttää nopeita ja suuria päästövähennyksiä. Nopea turpeesta luopuminen on linjassa Pariisin sopimuksen tavoitteiden kanssa.

Kun energijärjestelmää muutetaan, huoltovarmuustoimien ja niiden tavoitteiden säännöllinen uudelleenarviointi on tarpeellista. (Valtioneuvoston päätös huoltovarmuuden tavoitteista (1048/2018)). Huoltovarmuuden turvaamiseksi on olemassa muita energiantuotantotapoja kuin turve. Nyt voimaan tulevan korvauksen noston ja tulee olla tilapäinen toimi, kuten turvetyöryhmäkin esitti ("Toimen tulisi olla määrä- ja melko lyhytaikainen"). Tämä tulisi tulla esiin myös hallituksen esityksessä.

On hyvä, että esityksessä on kirjaus turvavarastoinnin enimmäismäärästä (3\$ "Polttoturpeen turvavarastoja on mahdollista perustaa enintään siitä määrästä polttoturvetta, mikä on välttämätöntä alueellisen lämmön huoltovarmuuden turvaamiseksi, kun otetaan huomioon alueen muut polttoturpeen varastot ja käytettävissä olevat muut polttoaineet sekä lämmön ja polttoaineiden kulutusennusteet").

Turvavarastoinnin määrää tulee arvioida säännöllisesti.

Turpeesta luovuttaessa on tärkeää varmistaa että puun polttaminen ei lisäännä

Tällä hetkellä puun polttaminen on laskennallisesti hiilineutraalia esimerkiksi päästökauppasektorilla, mutta todellisuudessa metsäenergia ei ole hiilineutraalia. Puun polton lisääminen ei ole kestävää ilmaston tai monimuotoisuuden kannalta. Turpeesta luovuttaessa on tärkeää varmistaa, että se ei korvautu yksinomaan metsäbiomaasoilla. Jotta polttoon perustumattomat vaihtoehdot tulisivat polttamista kannattavimmiksi, voitaisiin tukea polttoon perustumattomia vaihtoehtoja ja verottaa puun polttamista.

Siirtymä polttoon perustumattomiin ratkaisuihin tulee huomioida huoltovarmuustoimia ja tavoitteita uudelleenarvioitaessa.

Iso osa tuesta on kohdistunut Neova Oy:lle

Esityksen perustelumuihioluonnoksen mukaan merkittävä osa turvavarastoitavasta turpeesta on Neova Oy:n, esim. vuonna 2021 yli 90 prosenttia. Turvavarastointikorvaukset (esim. 2021 yhteensä 1,15 milj. euroa) todennäköisesti menevät jatkossakin muutamalle suurimmalle toimijalle, eikä korvauksen nostosta välttämättä ole siten apua pienempien yrittäjien talousahdingossa.

Muistiolounnoksessa tuodaan esiin turvavarmuuskorvauksen korottamiseen liittyvät ongelmat EU:n valtioneuvoston suhteen.

Muistiolounnoksessa arvioidaan, että raja-arvoa on mahdollista laskea jonkin verran vaarantamatta järjestelmälle asetettuja tavoitteita ja EU:n valtioneuvoston mukaisia velvoitteita. Luonnonsuojeluliitto katsoo, että raja-arvon laskeminen puoleen on iso pudotus, ja esittää huolen toimen EU:n valtioneuvoston mukaisuudesta.

”Vaihtoehtoina olisivat turpeen turvavarastointijärjestelmän lakkauttaminen”

Ilmasto- ja ympäristöyistä turpeen kaivamisen tukemista ei voi pitää perusteltuna. Myös huoltovarmuuden suhteen on selvitettävä, kuinka pääsemme mahdollisimman pian eroon ilmastokriisiä ruokkivista toimintatavoista. Erityisesti valtion tuet tulisi suunnata kestäviin vaihtoehtoihin.

Muistiossa todetaan, että ”esityksessä on päädytty järjestelmän lakkauttamisen sijasta sen uudistamisesta, koska järjestelmä saattaa lähivuosina olla vielä tarpeen yhtenä mahdollisena keinona turvata poikkeustilanteessa alueellisen lämmön tuotannon huoltovarmuus”.

On tärkeää, että tässä on nimenomaan kyse ainoastaan lähivuosien toimesta, ja järjestelmän toimivuutta ja tarpeellisuutta arvioidaan uudelleen mahdollisimman pian.

Toopakka Liisa
Suomen luonnonsuojeluliitto ry